

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Co/80/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716210949
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miriam Boborová Sninská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6716210949.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miriam Boborovej Sninskej a členiek JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miroslavy Púchovskej, v právnej veci žalobcu: Ing. D. G. Strigáč, E., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. 4, 960 01 Zvolen, zast. JUDr. Roman Jurík, advokát, so sídlom Jazerná 19, 940 71 Nové Zámky, proti žalovanému: ADMIN CREDIT, s.r.o., so sídlom Revoluční 1403/28, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 04 050 932, zast. L.I.B. legal, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 810 09 Bratislava, IČO: 47 237 546, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, neexistencie záložného práva a zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019, v prvej výrokovej vete, ktorou súd zamietol žalobu o určenie neexistencie záložného práva m e n í tak, že určuje, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území Zvolen, obec Zvolen, okres Zvolen, pozemky, parcely registra „C“, parcelné číslo XXXX,ruh pozemku zastavané plochy a nádvoría, výmera XXX, parcelné čísloXXXX, A.pozemku záhrady, výmera XXX,, stavba na parcele číslo XXXso súpisným číslomV., druh stavby rodinný dom, všetky zapísané na liste vlastníctva č.Z.vedenom Okresným úradom Zvolen, vo výlučnom vlastníctve žalobcu, neexistuje.

II. Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019, v prvej výrokovej vete, ktorou súd zamietol žalobu o priznanie primeraného finančného zadostučinenia, p o t v r d z u j e.

III. Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 17Csp/46/2016-433 zo dňa 7. mája 2019, v napadnutej časti druhej výrokovej vety m e n í tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného konania.

IV. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou zamietol žalobu žalobcu a druhou výrokovou vetou rozhodol, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Okresný súd na odôvodnenie uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 13.09.2016 pôvodne domáhal vyslovenia neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XX zo dňa 29.11.2011 v znení dodatkov č. 1 až 11, určenia, že záložné právo neexistuje, zaplatenia primeraného zadostučinenia a náhrady trov konania. V časti vyhlásenia neplatnosti úverovej zmluvy a jej dodatkov súd konanie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzatvoril dňa 29.11.2011 úverovú zmluvu č. XXX/XX, na základe ktorej poskytol právny predchodca

žalovaného žalobcovi úver vo výške 6.500,- Eur splatný v splátkach za 6, resp. 7 mesiacov. V ten istý deň uzatvorili zmluvné strany aj zmluvu o záložnom práve č. XXX/XX. Neskôr uzatvoril žalobca so spoločnosťou Tatra credit, a.s. spolu 11 dodatkov k zmluve.

3. Okresný súd Zvolen rozhodol rozsudkom č.k. 17Csp/46/2016-326 zo dňa 21.06.2018 tak, že žalobe žalobcu vyhovel, a teda určil, že záložné právo žalovaného na predmetnej nehnuteľnosti neexistuje, priznal mu primerané finančné zadostučinenie a uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania. Predmetný rozsudok bol odvolacím súdom zrušený a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd poukázal na nedostatočne presvedčivé odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktoré evokovalo neistotu pri rozhodovaní súdu.

4. Súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu opätovne posúdil vykonané dôkazy, konkrétne posudzoval, či sú úverová zmluva v znení jej dodatkov a záložná zmluva zmluvami spotrebiteľskými. Súd zistil, že úverová zmluva bola uzatvorená v zmysle Obchodného zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. Spoločnosť Tatra credit, a.s., ktorá zmluvu so žalobcom uzatvorila, má charakter dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konala spoločnosť v postavení veriteľa v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Súd uviedol, že v pozícii dlžníka uzatváral zmluvy žalobca označený údajmi zo živnostenského registra. Žalobca však na pojednávaní vypovedal, že prijaté prostriedky z úverovej zmluvy a jej dodatkov nepoužíval na podnikateľské účely. Tieto síce boli poukázané na jeho podnikateľský účet, avšak len kvôli tomu, že v tom čase iný účet nemal a tieto finančné prostriedky neboli zahrnuté ani do účtovníctva.

5. Vzhľadom k tomu, že v konaní nebolo žalovaným, ktorý je právnym nástupcom pôvodného veriteľa, vyvrátené, že by úverová zmluva či jej dodatky, ako aj záložná zmluva, neboli individuálne dohodnuté v tom zmysle, že ich žalobca mal možnosť pred ich podpisom ovplyvniť, súd ich vyhodnotil za formulárové zmluvy. Súd následne pristúpil k hodnoteniu záložnej zmluvy z hľadiska podmienok stanovených ustanoveniami spotrebiteľského práva ako neprijateľných podmienok. V predchádzajúcom prvoinštančnom rozsudku založil svoje rozhodovanie na tej právnej úvahe, že zabezpečenie záväzku vo výške 7.670,- Eur záložnou zmluvou, v ktorej záloh predstavuje nehnuteľnosť v hodnote minimálne 66.000,- Eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, hoci táto bola do príkladného výpočtu neprijateľných zmluvných podmienok pridaná s účinnosťou až od 13.06.2014. Odvolací súd bol toho názoru, že súd rozhoduje na základe hmotnoprávných predpisov účinných v čase podpisu zmluvy, preto okresný súd žalobu žalobcu zamietol.

6. Nakoľko súd nezistil porušenie spotrebiteľského práva v záložnej zmluve, nepriznal žalobcovi primerané finančné zadostučinenie za porušenie jeho práv. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žalovanému priznal ich plnú náhradu.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určí, že záložné právo na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území Zvolen, obec Zvolen, okres Zvolen, pozemky, parcely registra „C“, parcelné číslo XXXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, výmera XXX m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku záhrady, výmera XXX m², stavba na parcele číslo XXXX so súpisným číslom XXX, druh stavby rodinný dom, všetky zapísané na liste vlastníctva č. XXX vedenom Okresným úradom Zvolen, vo výlučnom vlastníctve žalobcu, neexistuje a že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 700,- Eur a súčasne navrhol, aby súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Žalobca v odvolaní namietal, že súd v napadnutom rozsudku vychádzal zo skutkového stavu uvedeného v skoršom, odvolacím súdom zrušenom uznesení, pričom uviedol, že úverová zmluva, dodatky k nej ako aj záložná zmluva sú zmluvami spotrebiteľskými a neboli individuálne dojednané, súd zopakoval svoju skoršiu úvahu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, v zmysle ktorej si veriteľ ako dodávateľ nechal zabezpečiť úver záložným právom k nehnuteľnosti mnohonásobne vyššej hodnoty ako istina úveru s tým, že tento právny názor vyvrátil odvolací súd v zrušujúcom uznesení a ďalšie úvahy súdu prvej inštancie, na základe ktorých žalobu zamietol, sa v napadnutom rozsudku nenachádzajú. Žalobca súčasne v odvolaní vzniesol námietku premlčania, a to tak vo vzťahu k obligačnej pohľadávke, ako aj k záložnému právu. Uviedol, že splatnosť poslednej splátky nastala dňa 29.08.2015 a právo na zaplatenie poslednej splátky sa premlčalo dňa 29.08.2018, pričom ostatné splátky sa premlčali skôr. V súvislosti so začiatkom plynutia premlčacej lehoty záložného práva je podľa názoru žalobcu rozhodujúcim dňom oznámenie o začatí

výkonu záložného práva. Výkon záložného práva oznámil žalovaný žalobcovi dňa 19.05.2016 a záložné právo sa premlčalo dňa 19.05.2019. Keďže k premlčaniu došlo až po vydaní napadnutého rozsudku, uplatnil námietku premlčania až v odvolaní. Žalovaný pritom mohol premlčaniu zabrániť podaním žaloby, čo sa však nestalo. Žalobca namietal aj, že mu nebolo priznané primerané finančné zadosťučinenie a zároveň uviedol, že neobstojí ani výrok o náhrade trov konania.

8. K odvolaniu žalobcu vyjadrenie podané nebolo.

9. Odvolací súd z predloženého spisu zistil, že žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 13.09.2016 domáhal určenia, že úverová zmluva č. XX.XX.XXXX zo XXXXXXXX v znení jej dodatkov č. 1 - 11 je neplatná a zároveň určenia, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnosti, konkretizované v petite žaloby, neexistuje.

10. Odvolací súd preskúmal žalobcom predloženú úverovú zmluvu č. XXX/XX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorú uzatvorila spoločnosť Tatra credit, a.s. ako veriteľ so žalobcom ako dlžníkom. V ten istý deň, t.j. XXX/XX, uzavreli zmluvné strany aj zmluvu o záložnom práve č. V.k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctvaXX vedenom správou katastra Zvolen. V priebehu rokov 2012 až 2015 uzatvoril žalobca so žalovaným celkom 11 dodatkov k úverovej zmluve, v zmysle ktorých dochádzalo k postupnému navyšovaniu poskytnutého úveru z pôvodných 6.500,- Eur na 63.300,- Eur.

11. Zo spisu mal ďalej odvolací súd za preukázané, že súd prvej inštancie uznesením č.k. 17Csp/46/2016-115 zo dňa 19.06.2017 zastavil konanie v časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že úverová zmluva č. XXX/XX zo dňa XX.XX.XXXX v znení jej dodatkov, je neplatná.

12. Odvolací súd sa opätovne oboznámil aj so zápisnicami z pojednávaní a s vyjadrením žalobcu doručeným súdu prvej inštancie dňa 03.11.2017 ako aj s vyjadrením žalovaného doručeným súdu dňa 12.06.2018, v ktorom uviedol, že konečná splatnosť úveru bola stanovená na deň 28.08.2015, pričom k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru nedošlo.

13. Okresný súd rozsudkom č.k. 17Csp/46/2016-326 zo dňa 21.06.2018 vyhovel žalobe v celom rozsahu, a teda určil, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnosti konkretizované v danom rozsudku neexistuje, priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie ako aj nárok na náhradu trov konania. Predmetný rozsudok bol uznesením odvolacieho súdu č.k. 41Co/42/2018-391 zo dňa 23.01.2019 zrušený a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom mal súd okrem iného posúdiť či predložená úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou a či obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky alebo je absolútne neplatná, a to s poukazom na zákonné ustanovenia podporujúce daný záver a taktiež mal opätovne preskúmať, či zmluva o záložnom práve je neprijateľná.

14. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie v rozsahu danom § 379 CSP, rešpektujúc svoju viazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 CSP. Odvolací súd považoval za potrebné doplniť a zopakovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval aj dôležitý verejný záujem, preto nariadil pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP). Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v druhej výrokovej vete potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a v prvej a tretej výrokovej vete v zmysle § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

15. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu 29.11.2011 (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

17. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

18. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

19. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

20. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

21. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

22. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

23. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

24. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

25. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

26. Na deň 20.02.2020 nariadil odvolací súd pojednávanie. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP vychádza z tých istých dôvodov, pre ktoré už senát odvolacieho súdu skôr vydaný rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, a teda z dôvodu, že aj odôvodnenie neskôr vydaného rozsudku prvoinštančného súdu je nedostatočné a nepresvedčivé. Právny zástupca žalobcu uviedol, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobca uzatvoril predmetné zmluvy ako spotrebiteľ, a preto je irelevantné, že na zmluvách bolo uvedené aj jeho identifikačné číslo organizácie. Právna zástupkyňa žalovaného sa pridriavala svojich doterajších tvrdení a rozsudok súdu prvej inštancie považovala čo do výroku o zamietnutí žaloby za vecne správny. Stotožnila sa však s názorom žalobcu ohľadom nedostatočne presvedčivého odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Právna zástupkyňa žalovaného sa na pojednávaní vyjadrila aj k námietke premlčania záložného práva, s ktorým sa nestotožnila a uviedla, že v priebehu tohto konania nemohla plynúť premlčacia doba záložného práva, pretože jeho výkon bol zastavený nariadeným neodkladným opatrením a súd nemá na takto vznesenú námietku premlčania prihliadať, pretože to bol práve žalobca, ktorý inicioval toto konanie. Právna zástupkyňa žalovaného uviedla aj, že žalobcovi bolo viackrát navrhované uzatvorenie zmluvy, s tým, že žalobca uhradí zbytok istiny bez úrokov a bez poplatkov a zároveň že dôjde k výmazu záložného práva. Následne uviedla, že tak úverová zmluva, ako aj záložná zmluva sú platnými právnymi úkonmi a nie sú dané dôvody na vyslovenie ich absolútnej neplatnosti. Právna zástupkyňa sa vyjadrila aj k postúpeniu pohľadávky z pôvodného veriteľa na žalovaného a v závere svojho prednesu uviedla, že dôvody na určenie neexistencie záložného práva neexistujú.

Následne požiadal o vyjadrenie právny zástupca žalobcu, ktorý uviedol, že námietku premlčania vzniesli v odvolacom konaní ako novotu, keďže ju nebolo možné uplatniť skôr, keďže k tejto skutočnosti došlo až po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie. Dodal, že samotná obligačná pohľadávka sa premlčala, pričom nemá vedomosť, že by žalovaný podal voči žalobcovi nejakú žalobu na súde a v tejto súvislosti poukázal aj na ustanovenie § 113 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Po vyjadreniach strán sporu odvolací súd zhrnul, ktoré skutočnosti považoval v konaní za nesporné a v rámci predbežného právneho posúdenia veci uviedol, že predmetnú zmluvu považuje za spotrebiteľskú s tým, že v konaní je nutné aplikovať ustanovenia § 101 a § 103 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

27. V záverečnej reči právny zástupca žalobcu uviedol, že v konaní bolo preukázané, že všetky zmluvy, ktoré uzatvoril žalobca s právnym predchodcom žalovaného sú zmluvami spotrebiteľskými. Uviedol, že pohľadávka žalovaného vrátane obligačnej pohľadávky sú premlčané, k čomu sa na pojednávaní dostatočne podrobne vyjadril. V súvislosti s priznaním primeraného finančného zadosťučinenia poukázal na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom žiadal priznať žalobcovi finančné zadosťučinenie vo výške 700,- Eur. Právna zástupkyňa žalovaného vo svojej záverečnej reči na pojednávaní uviedla, že úverová zmluva ako aj záložná zmluva sú platnými právnymi úkonmi, ktoré spĺňajú všetky zákonom stanovené náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. a Občianskeho zákonníka. Mala za to, že žalovaný v konaní preukázal existenciu pohľadávky a neboli dané dôvody na vyslovenie neexistencie záložného práva. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania opätovne uviedla, že počas tohto konania nemohla plynúť premlčacia doba týkajúca sa záložného práva. Premlčacia doba spočívala, pretože predmetom tohto konania bolo posúdenie zásadnej otázky, a to otázky existencie alebo neexistencie záložného práva. Uviedla, že pokiaľ by aj došlo k premlčaniu záložného práva, neznamená to zánik záložného práva, a preto je tu otázka splnenia naliehavého právneho záujmu vo vzťahu k výroku, ktorým žalobca žiada určenie neexistencie záložného práva.

28. Odvolací súd považoval v prvom rade za nevyhnutné posúdiť, či úverová zmluva v znení jej dodatkov, uzatvorená medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného, je zmluvou spotrebiteľskou. Uvedené bolo sporné v priebehu celého konania, avšak súd prvej inštancie sa napriek rozsiahlemu odôvodneniu svojho rozsudku s uvedeným dostatočne nevysporiadal. V prvom rade je preto nevyhnutné uviesť, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, a teda je vždy uzatváraná v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu zmluvných strán. S ohľadom na povahu zmluvných strán - dodávateľ a spotrebiteľ - potom možno považovať úverovú zmluvu aj za zmluvu spotrebiteľskú. Odvolací súd mal zo zhlavia úverovej zmluvy za preukázané, že bola uzatvorená v zmysle § 497 Obchodného zákonníka a v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. Veriteľ - obchodná spoločnosť Tatra credit, a.s. bol v zmluve označený obchodným menom, sídlom spoločnosti a identifikačným číslom, a teda možno s poukazom na ustanovenie § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyvodiť, že zmluvu uzatváral ako dodávateľ. Dlužník bol identifikovaný duplicitne, a to jednak ako fyzická osoba - podnikateľ s uvedením názvu spoločnosti, miesta podnikania a identifikačného čísla a zároveň ako fyzická osoba - nepodnikateľ s uvedením jeho mena, priezviska, adresy trvalého bydliska, dátumu narodenia, rodného čísla a čísla občianskeho preukazu. V čl. 1 zmluvy bol ako typ nebankového úveru uvedený „podnikateľský“.

29. Žalovaný síce v priebehu konania tvrdil, že úverová zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou, avšak neuniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, pretože kto tvrdí aj dokazuje a žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že by boli finančné prostriedky žalobcovi poskytnuté na účely podnikania. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 243/07-25 zo dňa 19.06.2008, v ktorom „...ústavný súd odkazuje na všeobecne platný princíp, podľa ktorého ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy uložil. Zmyslom tohto princípu je neumožniť strane naformulovať v zmluve ustanovenie pripúšťajúce viacvýznamový výklad a následne v zlej viere zneužiť mnohoznačnosť tohto ustanovenia na úkor záujmov druhej zmluvnej strany.“ Odvolací súd teda pri výklade zmluvy prihliadol na okolnosti, ktoré sprevádzali jej uzatvorenie.

30. Odvolací súd zastáva názor, že úverová zmluva v zmysle jej dodatkov má povahu jednostrannej adhézne zmluvy, obsah ktorej nesvedčí tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľskými subjektmi, keďže ide o predtlačný formulár. Je pritom povinnosťou veriteľa, resp. jeho právneho nástupcu, preukázať, že peňažné prostriedky boli dlžníkovi - žalobcovi poskytnuté na účel podnikania. Zároveň je potrebné uviesť, že aj v prípade, ak je dlžník v zmluve identifikovaný IČO-m, nie je možné automaticky vyvodiť záver, že pri uzatváraní zmluvy konal v

rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Zo zmluvy o úvere nemožno jednoznačne a spoľahlivo ustáliť, že žalobca uzatváral zmluvu ako nespotebiteľský subjekt v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a to vzhľadom na jeho už vyššie uvedené dvojité označenie, preto je namieste aplikácia ustanovenia § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

31. Pri tomto hodnotení je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že živnostenský register je verejne dostupný zoznam podnikateľov, ktorým bolo vydané živnostenské oprávnenie, takže aj informácie identifikujúce žalobcu ako podnikateľa sú voľne prístupné vo verejnej časti živnostenského registra. Naopak, údaje identifikujúce ho ako fyzickú osobu - nepodnikateľa nie sú verejne prístupné a je ich možné získať len z dokladov, ktoré žalobca poskytol pri vybavovaní zmluvy o úvere, napr. občiansky preukaz, ktorý bol pri uzatváraní úverovej zmluvy použitý nie len na identifikáciu, či ide o totožnú osobu ako predložila živnostenské oprávnenie, ale údaje z občianskeho preukazu boli do zmluvy o úvere priamo zahrnuté (napr. rodné číslo, číslo OP). Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe prípady, keď nebankové spoločnosti poskytujúce spotrebiteľské úvery bez bližšieho zisťovania do zmluvy o úvere uviedli, že finančné prostriedky dlžníkovi poskytli na účel podnikania, a to len z toho dôvodu, že žiadateľ o úver mal živnostenské oprávnenie.

32. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k názoru, že úverová zmluva č. XX.XX.XXXX zo XXXXJ. a dodatky k nej uzatvorené sú zmluvami spotrebiteľskými. Vzhľadom na akcesorickú povahu záložného práva je za spotrebiteľskú zmluvu potrebné považovať aj zmluvu o záložnom práve. Odvolací súd predpokladal, že súd prvej inštancie sa aspoň v takomto rozsahu vysporiada s hodnotením predloženej úverovej zmluvy ako aj zmluvy o záložnom práve, čo sa však nestalo.

33. Žalobca v odvolaní vzniesol námietku premlčania, a to tak jednotlivých splátok úveru, ako aj samotného záložného práva. Odvolací súd uvedené preskúmal a dospel k záveru, že táto námietka žalobcu bola uplatnená dôvodne.

34. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého je možné odvrátiť súdnu vymáhateľnosť vznesenou námietkou. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 1 M Cdo 8/2008 zo dňa 31.07.2009 je „účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch, aby oprávnený subjekt (veriteľ) pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v stanovenej premlčacej dobe - teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynúiteľnosť uplatneného práva.“ V inštitúte premlčania sa pritom prejavuje pravidlo vigilanti bus iura scripta sunt, a teda zákony sú písané pre bdelych, resp. právo patrí bdelym.

35. Ako už bolo uvedené vyššie, záložné právo má vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke akcesorickú povahu a nepremlčí sa skôr ako zabezpečená pohľadávka. Je to v dôsledku vzájomnej previazanosti právneho vzťahu založeného zmluvou záložnou a zmluvou, na základe ktorej vznikla zabezpečená pohľadávka. Z uvedeného dôvodu bolo povinnosťou súdu preskúmať najskôr, či došlo k premlčaniu hlavného záväzku. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 103 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje jeden zo špecifických prípadov určenia začiatku behu premlčacej lehoty, a to odlišne od všeobecného pravidla, podľa ktorého začína plynúť premlčacia lehota odo dňa, kedy mohlo byť právo vykonané po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka). Prvá veta ustanovenia § 103 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa týka plynutia premlčacej doby v prípade, že bolo dohodnuté plnenie v splátkach a je upravená tak, že premlčacia doba jednotlivých splátok začína plynúť odo dňa ich zročnosti. V konaní nebolo sporné, že splatnosť poslednej splátky bola určená na deň XX.XX.XXXX, čo vyplýva z dodatku č. 11 k úverovej zmluve ako aj z vyjadrenia samotného žalovaného. Dňa 30.08.2015 teda začala plynúť premlčacia lehota a právo na zaplatenie tejto splátky sa premlčalo dňa 30.08.2018. Žalobca správne v odvolaní uviedol, že ostatné splátky sa premlčali už skôr, keďže dňa 29.08.2015 bola splatná práve posledná splátka poskytnutého úveru a žalovaný mohol premlčaniu zabrániť podaním žaloby na súd, čo sa však nestalo.

36. Premlčaniu podlieha aj záložné právo, čo vyplýva z ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka a premlčí sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Námietku premlčania záložného práva môže vzniesť iba záložca a po prvýkrát tak môže úspešne urobiť až v momente, keď uplynula aj premlčacia doba zabezpečovanej pohľadávky a nielen trojročná premlčacia doba pre premlčanie práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu.

Premičacia doba potom v tomto prípade začína plynúť od momentu, kedy sa mohlo záložné právo vykonať po prvý raz. V zmysle čl. VII zmluvy o záložnom práve sa zmluvné strany dohodli, že ak nebude pohľadávka veriteľa riadne a včas splnená, upovedomí záložný veriteľ záložcu o začatí a spôsobe výkonu záložného práva. K tomuto oznámeniu došlo listom zo dňa 09.05.2016 a dňa 10.05.2016 začala žalovanému ako záložnému veriteľovi plynúť premlčacia lehota na domáhanie sa uspokojenia zo zálohu, ktorá márne uplynula dňa 10.05.2019.

37. Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietka premlčania záložného práva vznesená žalobcom bola dôvodná, pričom dlžníkom účinne vznesená námietka premlčania bráni súdnej vymáhateľnosti premlčaného práva a okamihom jej vznesenia došlo k zániku nároku veriteľa - žalovaného na jej súdnu vymáhateľnosť. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že v konaní bola žalovanému nariadeným neodkladným opatrením uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam. Žalovaný, a to aj napriek predmetnému neodkladnému opatreniu, totiž mohol a mal, ak mienil zabrániť uplynutiu premlčacej lehoty, uplatniť svoje právo na súde podaním žaloby, právnym dôsledkom čoho by bolo v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka spočívanie premlčacej lehoty. Keďže sa veriteľ svojho práva v priebehu plynutia premlčacej lehoty nedomáhal jeho uplatnením na súde, námietka žalobcu bola úspešne uplatnená.

38. K právnou zástupkyňou žalovaného tvrdenej skutočnosti, že premlčaním záložného práva nezaniká záložné právo, odvolací súd uvádza, že vznesením námietky premlčania a dovolaním sa premlčania záložného práva zo strany žalobcu, stráca žalovaný ako záložný veriteľ možnosť domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané. Záložné právo po vznesení námietky premlčania (dovolaní sa premlčania) zostáva v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nerealizovateľné a možno sa úspešne domáhať určenia, že záložné právo k zálohu neexistuje, a na základe takéhoto rozhodnutia súdu je potom možné dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. K takémuto záveru dospel aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 21.12.2010 vo veci sp. zn. 21Cdo/2185/2009, v ktorom uviedol, že ak sa záložca dôvodne dovolal premlčania záložného práva, je nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Rovnaké závery si osvojil Okresný súd Pezinok v rozsudku zo dňa 03.06.2013 vo veci sp. zn. 5C/257/2011, Krajský súd v Prešove v rozsudku zo dňa 24.02.2014 vo veci sp. zn. 7Co/164/2013, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 13.06.2013 vo veci sp. zn. 6C/15/2013. Záložné právo v podobe naturálnej obligácie, ktoré je nevykonateľné z dôvodu vznesenia námietky premlčania a dovolania sa premlčania, teda nemá zmysel a nemôže slúžiť potrebám praktického života, preto je potrebné určiť, že záložné právo neexistuje, keďže je nevykonateľné.

39. V závere považoval odvolací súd za nevyhnutné vyjadriť sa k existencii naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c) CSP v súvislosti s podanou žalobou. Platí, že naliehavosť právneho záujmu je daná vtedy, ak je právny vzťah, resp. právo, medzi stranami sporné alebo vyvolávajúce stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak než určovacím výrokom a existuje potreba odstránenia tejto neistoty, ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Uvedené skúma súd ex offa a posudzuje, či je podaná žaloba vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva. Obdobný názor vyslovil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 5Cdo/31/2011 zo dňa 06.12.2012. Takýmto určením možno dosiahnuť odstránenie právnej neistoty, v ktorej by sa žalobca ocitol v súvislosti s úkonmi smerujúcimi k realizácii záložného práva. Keďže žalovaný k zápisu o začatí výkonu záložného práva v katastri nehnuteľností pristúpil dňa 16.05.2016, dňa 12.09.2016 podal žalobca žalobu o určenie neexistencie záložného práva na nehnuteľnostiach, ktorej, ak by súd nevyhovelo, mohlo by dôjsť k zmene právneho postavenia žalobcu, a teda je nevyhnutné vysloviť, že naliehavý právny záujem bol v konaní daný.

40. Žalobca žiadal priznať aj primerané finančné zadostučinenie vo výške 700,- Eur. Odvolací súd zastáva názor, že žalobca v konaní síce úspešne uplatnil námietku premlčania, avšak uvedené nemožno považovať za dôvod na priznanie primeraného finančného zadostučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý predpokladá úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti spotrebiteľom. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

41. V ostatnej časti odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil v zmysle § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

42. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

43. Podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (1) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. (2)

44. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Odvolací súd zmenil aj druhú výrokovú vetu rozsudku súdu prvej inštancie, a to v zmysle § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinštančného konania a zároveň rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žiadnej zo strán nepriznal právo na ich náhradu. Odvolací súd konštatuje, že žalobca bol v konaní úspešný v časti určenia, že záložné právo na predmetné nehnuteľnosti neexistuje a nebol úspešný v časti priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Úspech žalobcu v rozsahu 50 %, a teda v časti, ktorou súd žalobe vyhovel, súčasne predstavuje neúspech žalovaného v takom istom rozsahu, t.j. 50 % a naopak, neúspech žalobcu v časti, ktorou mu súd nepriznal nárok na primerané finančné zadosťučinenie, predstavuje úspech žalovaného. Čiastočné úspechy sa potom vzájomne do rovnakej výšky anulujú, a teda pomer úspešnosti žalobcu by bol v tomto prípade 0 %.

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolaateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolaateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolaateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolaateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).